

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 11001/2023
04.05.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Светислав Пантовић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Миланка Танасковић, адвокат из ..., ради развода брака, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 10/23 од 17.01.2023. године, у седници одржаној 04.05.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против става 1. изреке пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 10/23 од 17.01.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Рашкој П2 29/22 од 19.10.2022. године, ставом првим изреке, разведен је брак парничних странака уписан у Матичну књигу венчаних, која се води за матично подручје ..., под тек.бр. .. за 1999. годину. Ставом другим изреке, вршење родитељског права над мал. ВВ, рођеним ...2012. године и мал. ГГ, рођеном ..2015. године, поверено је мајци ББ. Ставом трећим изреке, уређен је начин одржавања личних односа између заједничке деце ВВ и ГГ и оца АА, тако што ће отац проводити време са децом у складу са њиховим обавезама и слободним временом. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име издржавања мал. ВВ месечно плаћа 20% од нето плате, а да на име издржавања мал. ГГ месечно плаћа 16% од нето плате и то до 10.-ог у месецу за текући месец. Ставом петим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Апелациони суд у Крагујевцу је, пресудом Гж2 10/23 од 17.01.2023. године, ставом првим изреке, одбио као неосноване жалбе тужиоца и тужене и потврдио пресуду Основног суда у Рашкој П2 29/22 од 19.10.2022. године, у ставу другом, трећем, четвртм и петом изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова поступка поводом изјављене жалбе.

Против става 1. изреке правоснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11 ... 18/20), у вези одредбе члана 202. Породичног закона ("Службени гласник РС", бр. 18/2005...6/2015) и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су брак склопиле 1999. године и тада су живели у ... у заједници са АА родитељима. Почев од 2013. године, изградили су кућу у насељу ..., па су прешли да живе у стану у тој кући који је опремљен и величине је двособног стана. Парничне странке имају четворо деце, тако што су синови ДД и ЂЂ пунолетни и не живе са парничним странкама. Породица је први пут евидентирана у Центру за социјални рад Рашка 16.12.2021. године, када је син ДД пријавио оца АА за насиље над мајком ББ. Проблеми међу њима су настали због АА љубоморе, па је АА због извршеног насиља у породици изречена мера удаљења из куће у периоду од 17.11.2021. године до 17.12.2021. године. У свом налазу од 05.08.2022. године Центар за социјални рад Рашка је дао мишљење да је мајка функционалнији родитељ, у смислу адекватнијег задовољавања развојних потреба малолетне деце, која испољава адекватније ставове према њиховом васпитању, док отац, који такође поседује способности да задовољи потребе деце, нема сталност у односу са њима, те да сматрају да не постоје услови за заједничко вршење родитељског права због непостојања комуникације и договора у вези задовољавања потреба деце. У допуни свог извештаја од 08.09.2022. године, исти Центар је навео да је прибављено мишљење деце о томе са којим од родитеља желе да живе, па се мал. ВВ изјаснио да би волео да живи са мајком ББ, али да такође жели да редовно виђа оца. Малолетна ГГ се такође изјаснила да би волела да живи са мајком, а да оца виђа редовно, уколико се родитељи раставе, док би она волела да се родитељи помире и да наставе да живе заједно. Оба детета су се изјаснила да знатно више времена проводе са мајком, имају топли однос са њом, њој се поверавају и са њом планирају, пошто у односу на њу осећају сигурност и емотивну топлину. Процена стручног тима Центра за социјални рад Рашка је да деци атмосфера у кући последњих годину дана не прија и да би волели промену која би им донела стабилност и мир, а да су, на свесном нивоу, прихватили развод родитеља. Тужилац је запослен у ... и ради по сменама, а месечно зарађује 75.000,00 динара. Од своје зараде отплаћује кредит који је подигнут за потребе породичног домаћинства и плаћа рачуне за струју, воду, интернет, телевизију и телефон, што месечно износи 10-12.000,00 динара. Тужена је запослена у фабрици "ЕЕ" и ради у једној смени, а њена месечна зарада износи 42.000,00 динара. ВВ је четврти, а ГГ први разред основне школе, па је за њихово издржавање потребно и то за ВВ 23.000,00 динара, а за ГГ 20.000,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су вршење родитељског права над малолетном децом поверили мајци, а оца обавезали да доприноси њиховом издржавању, прихватајући мишљење Центра за социјални рад да је мајка функционалнији родитељ, ценећи при том и мишљење деце која су, с обзиром на узраст (ВВ 10 година, а ГГ 7 година) способна да формирају мишљење, на основу одредбе члана 65. став 1. и 3. и члана 77. став 3. Породичног закона, у вези одредбе чланова 154, 160, 161. и 162. истог Закона.

По оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право.

Одредбом члана 3. став 1. Конвенције Уједињених нација о правима детета ("Службени лист СФРЈ"-међународни уговори, бр. 15/90 и "Службени лист СРЈ" – међународни уговори, бр. 4/96, 2/97), прописано је да у свим активностима које се тичу деце, од примарног значаја је интерес детета, без обзира на то да ли их спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела.

На основу одредбе члана 6. став 1. Породичног закона, свако је дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима која се тичу деце, а на основу одредбе члана 266. став 1. истог закона, у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета. Суд је дужан да пре него што донесе одлуку о заштити права детета или у вршењу, односно лишењу родитељског права, затражи налаз или стручно мишљење органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима, на основу одредбе члана 270. Породичног закона.

Најбољи интереси детета којим је суд дужан да се руководи у спору за заштиту његових права, на основу одредбе члана 3. Конвенције о правима детета, члана 6. и члана 266. став 1. Породичног закона је правни стандард, а поступање у складу са најбољим интересом детета подразумева доношење одлуке на начин на који би дете за себе одлучило, када би за то било способно. Критеријуми одређивања издржавања прописани су одредбом члана 160. Породичног закона, тако што се издржавање одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања (став 1.). Потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 2.). Могућности дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицање зараде зарад његове имовине, његових личних потреба, обавезе да издржава друга лица, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 3.).

У конкретном случају, имајући у виду узраст малолетне деце, њихове емотивне потребе и стручно мишљење органа старатељства, који је прибавио мишљење малолетне деце о томе са ким би од родитеља желели да живе, следи да је у најбољем интересу малолетне деце да буду поверена мајци која ће самостално вршити родитељско право, док ће отац проводити време са децом у складу са њиховим обавезама и слободним временом, јер се на тај начин обезбеђује очување и унапређење емотивне блискости родитеља и деце, у њиховим најбољем интересу.

Неосновани су наводи ревизије тужиоца о погрешној примени одредбе члана 65. став 4. Породичног закона, због неприбављања мишљења малолетне деце. Супротно тим наводима ревизије тужиоца, стручни тим Центра за социјални рад Рашка, који чини стручни радник психолог, стручни радник педагог, супервизор – социјални радник и водитељ случаја-психолог, је прибавио мишљење малолетне деце, у смислу одредбе члана 65. Породичног закона, у погледу тога са ким би од родитеља желели да

живе, па се мал. ВВ изјаснио да би волео да живи са мајком ББ, а да редовно виђа оца, док је мал. ГГ саопштила да би волела да се родитељи помире и наставе живот заједно, али уколико се раставе она би такође волела да живи са мајком, а да оца АА виђа редовно, при чему су деца била сагласна да знатно више времена проводе са мајком и имају топли однос са њом, њој се поверавају, са њом планирају и уз њу осећају сигурност и емотивну топлину.

Наводима ревизије тужиоца о томе да су износи месечних потреба малолетне деце и то 20.000,00 динара за ГГ и 23.000,00 динара за ВВ, превисоко одмерени, не доводи се у сумњу правилност одлуке нижестепених судова о доприносу тужиоца издржавању малолетне деце. Полазећи од утврђеног чињеничног стања о потребама малолетне деце, као поверилаца издржавања, с обзиром на њихов календарски узраст са једне стране и могућностима тужиоца, као дужника издржавања са друге стране, по оцени Врховног касационог суда, одлука о доприносу тужиоца издржавању малолетне деце (20% од нето плате за мал. ВВ и 16% од нето плате за мал. ГГ) је донета правилном применом одредбе члана 160. и 162. Породичног закона.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**